1842

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 5 JULIJ.

PROVINCIE VRIESLAND.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 8 Julij 1842, des voormiddags 10 uren, zal, aan het Gouvernementshuis te *Leeuwarden*, onder nadere goedkeuring, bij inschrijving en opbod, worden aanbesteed:

Het bouwen eener Brug met steenen landhoofden en vleugels, ter vervanging van Brug no. 5 in den Trekweg van Dockum naar Stroobos.

Het Bestek daarvan zal *tien* dagen vóór de aanbesteding ter lezing liggen in het Gouvernementshuis te *Leeuwarden*, en op de verdere in deze Provincie gebruikelijke leesplaatsen; terwijl op den *derden* dag vóór de besteding de noodige aanwijzingen door den aanwezigen Opzigter aan de gegadigden zullen worden gegeven, en inmiddels de nader verlangde inlichtingen zijn te bekomen bij de Heeren Hoofd-Ingenieur en den Provincialen Ingenieur van den Waterstaat *C. Bolten*, te Leeuwarden.

Leeuwarden, den 27 Junij 1842.

De Staatsraad, Gouverneur van Vriesland,
VAN SIJTZAMA.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-* en *Roggebrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 1 Julij 1842, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 10,75.
Van de *Rogge* per last . . . . - 213,00.

Leeuwarden, den 2 Julij 1842.

De Staatsraad, Gouverneur van Vriesland,
VAN SIJTZAMA.

RUSLAND.

PETERSBURG, *den* 21 *Junij*. Prins *Hendrik der Nederlanden* is den 17 dezer maand met het Nederlandsch fregat *de Rijn* hier aangekomen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, *den* 28 *Junij*. Aan den koopman *Schott* alhier is het na herhaalde proeven gelukt, aardappelen ook gedurende den winter in de open lucht, zonder veel moeite of kosten te teelen. Den 26 Julij en 1 Augustus van het vorige jaar, liet de heer *Schott* op twee akkers, in het Nassausche gelegen, gewone aardappelen ¾ à 1 voet diep en 1½ à 2 voet van elkander, poten, welke, na behoorlijk verzorgd te zijn, tegen het einde van October begonnen te bloeijen. Toen de koude inviel werd de eene akker met loof en eenige mest, de andere met stroo en aarde bedekt. Op beide plaatsen konden de aardappelen den 10 Maart gerooid worden; zij zagen er volkomen goed uit en, waren zeer aangenaam van smaak.

ENGELAND.

LONDEN, *den* 29 *Junij*. Er zijn eenige nieuwe en nadere bijzonderheden nopens de vreesselijke aardbeving op Haïti ontvangen. De schoone stad Santiago, omtrent zestig Engelsche mijlen binnenslands en het middenpunt van den handel in veldvruchten, is geheel vernield en van de bevolking, welke omtrent 6000 zielen bedraagt, zijn 500 personen omgekomen. Meer binnenslands hebben de steden Vega en St. Olero een gelijk lot ondergaan. St. Domingo en Port-au-Prince zijn met weinig schade er afgekomen; de andere steden en plaatsen welke het meest geleden hebben zijn ten getale van 17; in bijna allen heeft men het verlies van meerdere of mindere menschenlevens te betreuren.

In een New-Yorksch dagblad leest men als volgt:

Twee Engelsche financiële notabiliteiten, sir *Horsley Palmer* en *Samson Ricardo Esq*, zijn heden alhier verschenen om de tusschenkomst der federale regering ten aanzien der betaling van de schulden der afzonderlijke staten in te roepen. Doch die heeren zullen hier op vele moeijelijkheden stooten, want al die staten, ofschoon voor gemeenschappelijke welvaart en verdediging verbonden, hebben geene bevelen van iemand te ontvangen. De eenige weg, dien deze HH. behooren in te slaan om zich betaling te verschaffen, is door onomstootelijke bewijzen aan te toonen, dat hunne vorderingen aangegaan zijn, ter goedertrouw en volgens de wetten des lands, waar zij ontstaan zijn. In dat geval alleen zal het volk betalen; kunnen zij dit niet dan is al hunne moeite en tijd verloren.

Intusschen zijn ook van den anderen kant veelvuldige financiers uit Engeland herwaarts gekomen, om te zien of zij niet eenige der staten, welke hunne schulden gerepudieerd hebben, bewegen kunnen tot het nemen van maatregelen, welke thans of hierna leiden kunnen tot het doen van enkele betalingen. Maar, ofschoon het land thans in eenen bloeijenden staat verkeert, onze oogst gezegend is, katoen en koren overvloedig zijn, en ofschoon alle vooruitzigten schitterend en lagchend zijn, zal deze onderhandeling bezwaarlijk tot eene goede uitkomst leiden. Want sedert de wet op de Bankbreuken bestaat, is het schuldrepudieren door particuliere personen zoo algemeen en zoo mode geworden, dat het niet te vermoeden is, dat de bankbreukige Staten iets zullen doen om op het verledene terug te komen. Reeds hebben zich van 8000 tot 10,000 personen bankroet verklaard en alle schulden gerepudieerd. Wat dus die financiers eigenlijk willen, is moeijelijk te zeggen; doch dit kunnen wij tot hun narigt hun zeggen, dat het uit Engeland verkregene geld in allerlei dwaze en buitensporige speculatien verspild, en nimmer terug te erlangen is.

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE, *den* 30 *Junij*. In de bijeenkomst der Tweede Kamer van heden zijn ingekomen twee missives van Z. Exc. den minister van binnenlandsche zaken, waarin kennis gegeven wordt, 1°. dat de Regering zich, haars ondanks, genoopt acht, het ontwerp van wet omtrent eene geldleening tot het aanleggen van een ijzeren spoorweg in Limburg, voorloopig aan te houden, en in overweging zal nemen, op hoedanige wijze dit onderwerp in eene volgende zitting ter tafel dient te worden gebragt; 2°. dat, ten gevolge van den loop, dien het onderzoek van de ontwerpen van wet, nopens het stem- en kiesregt, genomen heeft, het advies der provinciale Staten omtrent eenige punten gevraagd zal moeten worden, alvorens met de verdere behandeling dier wetten voort te gaan; — dat dus de afdoening dezer zaak niet meer in deze zitting zal kunnen plaats hebben; dat de Regering zich zal bevlijtigen, om deze belangrijke aangelegenheid zoo spoedig in eene volgende zitting ter tafel te brengen, als de thans, in overeenstemming met het door de Kamer geuitte verlangen, ingeslagen weg dit mogelijk zal maken.

Met betrekking tot het ontwerp, nopens den ijzeren weg in Limburg, zegt de minister in de voormeldde missive, dat de Regering het tot stand brengen van dien weg, niet alleen met het oog op de belangen van het Hertogdom, maar almede met een blik op de algemeene commerciële belangen van het Koningrijk, van groot gewigt beschouwt; — dat de daartegen geopperde bedenkingen haar geenszins toeschijnen op te wegen tegen de aanzienlijke voordeelen, welke daartegen overstaan; — dat het te betreuren zou zijn, indien de zucht tot bezuiniging zoo ver werd gedreven, dat zelfs eene ongewisse mogelijkheid van bijdragen uit de schatkist nuttige, de nijverheid bevorderende werken steeds moest doen achterwege blijven; — dat echter, vermits op eene afdoende wijze uit de processen-verbaal der afdeelingen blijkt, dat de groote meerderheid der leden van de Tweede Kamer, althans op dit oogenblik, zich volstrekt niet met het aangebodene ontwerp zoude vereenigen, eene discussie en stemming, in de gegevene omstandigheden, niet alleen als noodeloos, maar als der zake nadeelig moet worden beschouwd.

De commissie voor de verzoekschriften heeft verslag gedaan omtrent de volgende stukken: 1°. op een adres van twee notarissen te Rotterdam, die hunne bezwaren mededeelen tegen de laatste wijzigingen, welke in het ontwerp nopens het notariaat, gebragt zijn; en wel bijzonder tegen den zuiverings-eed, die door alle de bestaande notarissen zal moeten worden afgelegd. 2°. Op een adres van 43 veehandelaars te Lisse, en 3°. op dat van 31 landbouwers te Ouderkerke, die hunne bezwaren voordragen tegen het aanhangige ontwerp, nopens het fonds voor den landbouw. Nederlegging ter griffie; drukken van het laatste verslag.

De centrale afdeeling doet verslag op het ontwerp van wet nopens het notarisambt. Dat verslag is zeer uitgebreid. Aan het slot van hetzelve komen nog eenige wijzigingen voor, die in het ontwerp gebragt zijn. — De beraadslaging over dit ontwerp wordt bepaald op aanstaanden Zaturdag.

De beraadslagingen worden geopend over het voorstel van de heeren *Bruce*, *Tromp* en *Luzac*, tot bekrachtiging der door het ministerie van koloniën met de Nederlandsche Handelmaatschappij geslotene contracten.

De heer *Gouverneur* acht het hoogst wenschelijk, dat het verschil, hetwelk, nopens deze contracten, tusschen de Regering en de Staten-Generaal ontstaan is, uit den weg geruimd worde. Hij kan het voorstel niet goedkeuren, omdat de bekrachtiging van de contracten ook de regtvaardiging der aangegane schuld en de erkenning van den waarborg derzelve met zich medebrengt. Hij beschouwt een en ander niet zoo onbeduidend; maar hij merkt dit ook als zeer hard aan, nu Z. Exc. de minister voor de kolonien nog zeer onlangs de verklaring heeft afgelegd, dat slechts een klein gedeelte der bedoelde schuld eigenlijk voor den Staat gediend heeft. Door de aanneming van het ontwerp wint men niets, en bekomt men ook niets terug. Hij vreest, dat de aanneming van het ontwerp zijdelings de erkenning met zich brengt, dat het hoofdbestuur volkomen bevoegd was, om de Oost met schulden te bezwaren en de inkomsten der volkplantingen voor eenen geruimen tijd te verpanden.

De heer *Kniphorst* bestrijdt de stelling, dat er tusschen de vertegenwoordiging en de Regering geschil zou zijn gerezen, nopens de vraag, of de contracten, waarvan hier sprake is, wettelijke kracht hebben. Hij betoogt 1°. dat het ontwerp van de voordragt buiten de bevoegdheid valt, bij art. 114 der Grondwet aan de Staten-Generaal toegekend; 2°. dat de wetgevende magt ten dezen onbevoegd is; dat de contracten daden van de Regering zijn; dat de Regering die contracten als zoodanig moet verantwoorden, en dat de wetgevende magt alleen voor het toekomstige voorziet; 3°. dat de strekking van het ontwerp de creatie is van eene schuld ten laste der contribuabelen, en alzoo eene tegen rente uitgestelde belasting, daar de uitgaven, waardoor die schuld is ontstaan, toegestemd zijn onder de voorwaarden, dat die uitgaven buiten bezwaar der ingezetenen, en dus buiten belastingen, zouden gevonden worden; en 4°. dat de bekrachtiging der overeenkomsten bij de wet dezelve buiten het gemeene regt stelt, omdat het onderwerp dier overeenkomsten van commerciëlen aard is, vatbaar voor nadere transactie, terwijl de bekrachtiging bij de wet die contracten van aard zou doen veranderen en aan de Regering het vermogen zou zijn benomen, om nader op die contracten terug te komen. Hij vermeent, dat de Regering tot de aanneming van het voorstel niet zal kunnen besluiten. Hij beweert, dat het regt der Tweede Kamer, om voorstellen te doen, zich niet uitstrekt tot onderwerpen nopens de geldmiddelen van het Rijk. Het initiatief had in dezen van de Regering behooren uit te gaan. Hij beweert, dat, wanneer de Kroon zich in deze onderwerpt, zij van opperbestuurster in eene nederige dienaresse van de wetgeving verandert. Hij betoogt, dat de wetgeving bereids hare toestemming tot het doen der uitgaven, waaruit de schuld der Handelmaatschappij is ontstaan, heeft verleend. Hij ziet in dit wets-ontwerp geene andere strekking, dan het bezwaar der contribuabelen.

De heer *Star Busman* bestrijdt den vorigen spreker, en toont aan, dat er ten allen tijde bijzondere gevallen zijn ontstaan, waarin de wetgever verpligt is geweest, aan zijne wetten eene terugwerkende kracht te geven. Hij beschouwt het aanhangige ontwerp als zeer doeltreffend, daar het het bestaande geschil zal doen ophouden, en als hoogst gelukkig, omdat daardoor het constitutionele beginsel, dat de Regering geene schulden mag aangaan, geene renten mag toekennen, geene aflossing bepalen dan met medewerking der Staten-Generaal, wordt hersteld en gehandhaafd.

De heer *van Rappard* verklaart zich voor het ontwerp, hetwelk hij met het meeste genoegen heeft ontvangen. Het geschil, dat daardoor uit den weg geruimd zal worden, heeft reeds te lang geduurd. Hoogst gevaarlijk is het, het te laten voortduren. Thans ontstaat de hoop, dat het geschil voor altijd uit den weg geruimd zal worden. Het voorstel is derwijze ingerigt, dat het de algemeene goedkeuring kan wegdragen. Hij bestrijdt het gevoelen van den heer *Kniphorst*. Er bestaan antecedenten, dat er voorstellen over financiële onderwerpen aangeboden zijn. Door de aanneming van het tegenwoordige ontwerp, wordt het gemeen overleg tusschen de onderscheidene takken der wetgeving bevorderd. Spreker betoogt, dat de meeste onderwerpen, die in de contracten voorkomen, tot de bevoegdheid der wetgevende magt behooren. Hij vermeent, dat, wanneer het voorstel grondwettig en doeltreffend geoordeeld wordt, de Kamer haren pligt vervult, door hetzelve aan te nemen, en dat zij zich niet behoort te bekreunen aan de besluiten van de Eerste Kamer of der Regering, die even vrij in hare besluiten zijn als de Tweede Kamer. Hij gelooft, dat op den Staat steeds de verpligting rusten zal, om aan de Handelmaatschappij die penningen terug te geven, welke zij ten dienste van het vaderland verstrekt heeft.

De heer *den Tex* verklaart zich voor het voorstel, en hoopt, dat de te houden stemming getuigen zal van de groote eenstemmigheid, die in de vergadering heerscht. Hij bestrijdt het gevoelen, door den heer *Kniphorst* ontwikkeld. De wetgevende magt is te dezen allezins bevoegd. De Regering mag wel contracten sluiten, maar de wetgeving behoort dezelve vooraf of later te bekrachtigen, wanneer, de daarin vervatte onderwerpen dit noodzakelijk maken.

De heer *Bruce* ontwikkelt de gronden, die zijne ambtgenooten en hem tot het besluit geleid hebben, om het voorstel aan te bieden. Daardoor zal het constitutionele beginsel worden gehandhaafd, dat er over geene inkomsten ten behoeve van ons Moederland, dan met medewerking der Staten-Generaal, zal mogen worden beschikt. Het voorstel strekt ook tot handhaving van het beginsel, dat de Regering niet op eigen gezag over een deel der Oost-Indische baten buiten de Staten-Generaal zal mogen beschikken. Door de wettiging der contracten, worden alle moeijelijkheden en botsingen voorgekomen, welke niet dan nadeelig op de algemeene belangen zouden kunnen werken. Bij de behandeling van de meeste financiële wetten komen de onderhavige contracten in aanmerking. Het zou alzoo nadeelig voor het krediet van den Staat zijn, wanneer de geschillen, die daaruit ontstaan, mogten in stand blijven. Bovendien zou het gevolg daarvan kunnen zijn de aftreding van den man, dien de vergadering zoo gaarne aan het hoofd der overzeesche bezittingen ziet. Bij de beantwoording van eenige bijzondere bedenkingen doet hij opmerken, dat, wanneer Nederland de 17 millioenen moest missen, welke het uit de Oost-Indische bezittingen plukt, de wil goed zou zijn, maar de magt niet meer zou bestaan, om de rentelast, die op den Staat drukt, te torschen. Hij twijfelt niet aan het lot, het welk het voorstel ten deele zal vallen. Het welbegrepen belang van den Staat vordert de aanneming van hetzelve. Daar geen der ministers tegenwoordig is, meent hij daaruit te mogen afleiden, dat de Regering geene bedenking tegen het voorstel heeft.

De heer *Luzac* verklaart, met genoegen uit de processen verbaal der afdeelingen ontwaard te hebben, dat het voorstel algemeene goedkeuring had ontvangen; hetgeen trouwens ook niet te verwonderen was, daar de voorstellers, als het ware, als tolken der vergadering waren opgetreden. Hij herinnert kortelijk aan hetgeen er in 1839, 1840, 1841 en 1842, nopens de contracten is voorgevallen, en aan de algemeen heerschende meening, dat dezelve de bekrachtiging der wetgevende magt hadden behooren te verwerven. De bedenkingen, welke door sommige leden tegen het voorstel gedaan zijn, beantwoordende, ontwikkelt hij zijne meening, dat de bevoegdheid der Kamer zoo duidelijk mogelijk in de Grondwet vervat is. Hij bestrijdt het denkbeeld, dat de Regering geregtigd was, om de contracten aan te gaan. De Kamer verbindt zich door het aannemen van het voorstel tot niets voor het vervolg nopens de afdoening dezer schuld, bijaldien zich de eventualiteiten mogten voordoen, waarvan in het contract melding gemaakt

wordt. Alsdan zal de Kamer volkomen bij magte zijn, om zoodanig besluit te nemen, als in het welbegrepen belang des Vaderlands nuttig zal worden geoordeeld. Het staat de Regering volkomen vrij, met de Handelmaatschappij schikkingen te treffen, om de contracten te wijzigen; doch dit zal niet anders kunnen geschieden, dan in gemeen overleg tusschen de Regering en de Staten Generaal. — Wat aangaat de vrees, dat de Regering zich met het voorstel niet zou vereenigen, meent de spreker, dat de voorstellers met al die voorzigtigheid zijn te werk gegaan, welke dit teeder onderwerp vorderde, dat men geene omstandigheden kan voor uitloopen, doch dat al het mogelijke is geschied, om zich met een gewenschten uitslag te mogen vleijen. Hij besluit met den wensch te kennen te geven, dat de vergadering geene zwarigheid maken zal, een wets-ontwerp aan te nemen, waardoor een groot struikelblok uit den weg geruimd wordt, dat anders tot groot nadeel bestaan zal blijven.

De heer *Luyben* zegt aan het slot der discussiën, dat hij, na de ontvangene inlichtingen door de geëerde voorstellers, zich voor de voordragt zal verklaren.

Bij stemming is het voorstel, met eene meerderheid van 49 tegen 3 stemmen *aangenomen. — Tegen* hebben gestemd de heeren *Kniphorst*, *Gouverneur* en *Gockinga.*

Hierna heeft de Kamer beraadslaagd over het ontwerp van wet tot inkoop en aflossing van schuld over 1842.

De heer *de Man* heeft het ontwerp bestreden.

De heer *van Rappard* zegt, dat het bij hem een aangenamen indruk heeft te weeg gebragt, dat terwijl, men altijd van vermeerdering van schuld hoort, er in 1842 werkelijk eene aflossing, tot bevordering van de belangen der schuldeischers van den staat, wordt voorgesteld. — De beantwoording der bedenkingen van den vorigen spreker overlatende aan den minister, meende hij echter Z. Exc. bij deze gelegenheid te moeten indachtig maken op al de door hem bij de aanbieding der laatste begrootingswetten gedane beloften. Er is een nieuw stelsel van belasting, en zoo veel meer, beloofd. Wat is er intusschen gedaan? Sedert zijn er 18 maanden verloopen, zonder dat men er iets van gehoord heeft. De voordragt der personele belasting zou den middelstand niet geholpen, maar integendeel bezwaard hebben. Er was ook een ontwerp tot oprigting eener amortisatie-kas toegezegd, waarvan men niets vernomen heeft.

De heer *van Nes* verklaart zich tegen de voordragt. Men stelt, zegt hij, eene uitloting en een inkoop voor. Dit laatste geeft hij toe, omdat het hier eene uitdrukkelijke belofte betreft, aan de geldschieters bij het aangaan der negotiatie gedaan. Het crediet van den Staat moet gehandhaafd, de aangegane verbindtenissen nagekomen worden. Wat echter het *eerste* betreft, hieromtrent zou hij vruchteloos eenige belofte in de wet van 27 December 1822 of in eene andere wettelijke bepaling opsporen. Wel bepaalt art. 197 der Grondwet, dat de schuld jaarlijks in overweging wordt genomen, ter bevordering der belangen van de schuldeischers van den Staat, doch wanneer het niet in het belang der schuldeischers is aflossingen te doen, dan voldoet men wezenlijk aan de bepalingen der Grondwet, wanneer men de aflossing nalaat. Eene aflossing is ook ontijdig bij de opstapeling van schulden door de vorige Regering gedaan. Alvorens tot aflossing over te gaan, en alzoo sommige crediteuren een voorregt te doen genieten, moest men veeleer op anderen bedacht zijn, wier nijverheid gedrukt is, en wier ondersteuning uit een meer algemeen belangrijk oogpunt in overweging moest komen. Het voorbeeld in andere landen moet ook hier tot een waarschuwend voorbeeld verstrekken, hoe noodzakelijk eene vermindering van belasting voor de geringere klassen is. Eene vermindering van opcenten zou ook daarom gewenscht zijn, naardien hierdoor eene meerdere populariteit der hooge Regering zou ontstaan. Die vermindering heeft echter geene plaats. Bij de begrooting der middelen voor 1842 en 43 zijn zelfs sommige belastingen verhoogd. — Ten slotte merkt hij aan, dat de Kamer het verwijt niet zal kunnen beloopen, dat zij, door wettige uitgaven te weigeren, het krediet van den Staat niet zou hebben gehandhaafd. Zij heeft reeds uitgaven goedgekeurd, die buiten hare toestemming zijn gedaan. Nog heden heeft zij daarvan een bewijs gegeven. In het onderhavig geval echter bestaat geene mogelijkheid tot aflossing. Wanneer de O. I. bezittingen eerst eene ruimere bijdrage zullen geleverd hebben, dan eerst zou men tot zoodanigen maatregel kunnen overgaan.

Z. Exc. de minister van financiën beantwoordt kortelijk den heer *van Rappard.* Hij zegt, dat er bij de aanbieding der begrootings-wetten wel van eene amortisatie-kas was gesproken; doch dat men later dat denkbeeld heeft laten varen, hetgeen reeds, bij de antwoorden der Regering op de processen-verbaal der begrootingen. aan de Kamer is kenbaar gemaakt.

Vermits nog verscheidene leden zijn ingeschreven, die het woord wenschen te voeren, en de tijd reeds te ver verstreken is, wordt de voortzetting der beraadslaging bepaald op morgen ochtend.

Van den 1 Julij. In de bijeenkomst der Tweede Kamer van heden zijn ontvangen de algemeene tabellen nopens den Belgischen handel in 1839, door Z. Exc den minister van buitenlandsche zaken, namens de Belgische regering, aan de Kamer toegezonden. — De Kamer neemt hierop het gewone besluit tot plaatsing dezer stukken in hare boekerij.

De beraadslagingen over het ontwerp, nopens den inkoop en de aflossing van schuld, worden voortgezet.

De heer *Rijckevorsel* meent, dat de Staat al de verpligtingen van het Syndicaat overgenomen heeft. Hij ziet er bezwaar in, aan art: 3 der voordragt zijne goedkeuring te hechten. Reeds is er over het overschot der middelen van 1840 bij de wet beschikt. Hij vreest, dat het dienstjaar 1841 een niet onbelangrijk tekort zal opleveren. Hij vindt het dus doeltreffender, het overschot van een vorig dienstjaar te doen strekken tot aanvulling van het bedoelde tekort, dan het tot dekking van uitgaven in 1842 aan te wenden. Hij vreest, dat daaruit verwarring, teleurstelling en verdere tekorten zullen voortspruiten.

De heer *Frets* verklaart zich voor het ontwerp.

De heer *Verweij-Mejan* is genegen zijne stem aan de wet te geven, doch heeft nog gewigtige bedenkingen, welkers oplossing hij eerst van den minister te gemoet ziet. Hij betreurt het, dat als het ware hier een zedelijke dwang bestaat, om de voordragt aan te nemen, daar welligt eene verwerping derzelve nadeeligen invloed op 's lands krediet zou kunnen uitoefenen. Van de verpligting der aflossing is hij niet geheel overtuigd. Er wordt wel van eene jaarlijksche aflossing der 4½ pc. schuldbrieven gesproken, doch het bedrag daarvan is geheel onbepaald. Hij vindt bezwaar in de middelen, waaruit de aflossing zal geschieden. Daartoe worden geene overschotten van dienstjaren, maar toevallige baten aangewezen.

De heer *Luzac* heeft in het breede de regtvaardigheid, de billijkheid en het raadzame van het voorstel ontwikkeld. Hij is tot dat einde in eene geschiedkundige beschouwing getreden van al hetgeen er, nopens dit belangrijk onderwerp, sedert de oprigting van het Syndicaat is voorgevallen; waaruit hij de verpligting van den Staat afleidde, om de verbindtenissen, met de schuldeischers van het voormalige Syndicaat aangegaan, trouw na te leven en de door hen verkregene regten te eerbiedigen. Bovendien is er, bij de staatsbegrooting voor het loopende jaar, reeds op de thans voorgestelde aflossing vooruitgeloopen, zoo dat de Kamer zich aan de grootste ongelijkheid zou bloot stellen, wanneer zij de voordragt afstemde. Hij dringt bij deze gelegenheid op de noodzakelijkheid aan, om groote bezuinigingen, vooral wat het krijgswezen betreft, te maken. Hij hoopt, dat de Kamer hare werkzaamheden zoodanig zal inrigten, dat het mogelijk zal wezen, vele zaken op eene meer doeltreffende wijze af te werken.

De heer *Tromp* verklaart zich tegen het ontwerp. Hij keurt het goed, dat het nationaal krediet worde gehandhaafd; maar meent, dat niet dat krediet moet worden nagejaagd, hetwelk alleen door groote opofferingen in stand gehouden kan worden, en waarvan armoede het slot zou zijn.

De heeren *de Man* en *Luyben* hebben mede sommige stellingen van den heer *Luzac* bestreden.

Z Exc. de minister van financiën herinnert, dat de aflossing tot 1840 aan geene bedenking is onderhevig geweest. Eerst toen heeft men, bij de tegenkanting van vele zijden, een middenweg gekozen, en de aflossing van een millioen op vijf ton gebragt. Het is waar, er bestaat, naar de letter der wet, geene stellige, maar er bestaat toch voorzeker eene zedelijke verpligting, om de geldschieters van het Syndicaat te voldoen. — Z. Exc. verdedigt verder de voordragt uit een tweeledig oogpunt, als strekkende om de rentelast te verminderen, en tot handhaving en opbeuring van het staatskrediet. Men heeft het als voordeeliger aangemerkt de 5 pct. te amortiseren; dit fonds is echter boven pari en behoeft dus geene opbeuring. Bovendien zou eene partiële aflossing van dit fonds ondeenlijk zijn. Er zijn berekeningen gevraagd nopens het dienstjaar 1841. Z. Exc. kan die nog niet met stellige zekerheid geven, doch hij houdt zich overtuigd, dat de uitgaven in 1840 en 1841 behoorlijk gedekt zijn, en er geen ander tekort bestaan zal dan de *f* 1.200.000, welke de Oost-Indische baten minder hebben opgeleverd. Hij vleit zich echter, dat, indien de prijzen der koloniale producten staande blijven, men dat tekort uit de O. I. kas wel te terug bekomen zal. Hij twijfelt er ook niet aan, dat de behoeften voor het loopende jaar bestreden zullen worden. Indien er voor een volgend jaar meerdere middelen mogten gevonden worden, dan heeft Z. Exc. daarop reeds zijne aandacht gevestigd. Hij wil echter de zaken niet vooruitloopen. Z. Exc. komt tot het resultaat, dat er eene zekere zedelijke verpligting tot aflossing bestaat; dat het belang van den Staat dit vordert, en dat het vermoedelijk zonder bezwaar zal kunnen geschieden.

Ten slotte schetst de de minister het hooge belang, dat de Regering en de Staten-Generaal zoo veel mogelijk zamenwerken, om de groote belangen en het welzijn des Lands te bevorderen. Z. Exc. geeft te kennen, dat hij, zijns ondanks, met de ministeriële portefeuille is belast, maar dat hij alle krachten aanwendt, om zijne stelling ten nutte van het Vaderland te doen verstrekken. Hij herinnert. dat er in deze zitting veel is tot stand gebragt, maar ook veel is voorbereid, waarvan men de vruchten eerst in het najaar zal kunnen plukken.

De heer *Rijckevorsel* verklaart, na de bekomene inlichtingen, voor het ontwerp te zullen stemmen.

De beraadslaging gesloten zijnde, wordt de voordragt met 41 tegen 10 stemmen *aangenomen. — Tegen* hebben gestemd de heeren *van Rechteren*, *de Man*, *van Rappard*, *Bruce*, *van Panhuys*, *van Nes*, *Star Busman*, *Tromp*, *Michiels van Verduynen* en *Golstein.*

De commissie voor de verzoekschriften heeft hierna verslag gedaan, 1°. omtrent een ongeteekend stuk van een kanton notaris, hetwelk ter zijde wordt gelegd; en 2°. op een verzoekschrift uit Venlo, nopens de binnenlandsche gemeenschap in Limburg. Dit laatste stuk zal ter griffie worden neergelegd.

Vervolgens heeft de Kamer, in committé-generaal, over het ontwerp van een nieuw reglement van orde beraadslaagd, en, naar men verneemt, dit ontwerp aangenomen, met 38 tegen 13 stemmen.

Naar men verneemt is, bij de veelvuldige beraadslagingen over dit nieuwe reglement, algemeen erkend, dat de te voren gebruikelijke wijze van onderzoek der voordragten in de afdeelingen, niet meer behoorde te worden opgevolgd, maar dat men eenen anderen weg moest inslaan, ten einde de Regering, op eene meer zekere wijze, met de meeningen en bezwaren van de meerderheid der leden bekend te maken. Ernstig is de vraag overwogen, of aan de Kamer het vermogen konde worden toegekend, om, bij wijze van amendement, in de voordragten der Regering veranderingen tot stand te brengen; doch de meerderheid schijnt te hebben begrepen, dat eene dergelijke wijze van beraadslaging niet met de bepaalde voorschriften der Grondwet was overeen te brengen.

Elke afdeeling zal voortaan een voorzitter en tevens een rapporteur benoemen. Deze voorzitters en rapporteurs vormen de centrale afdeeling. Zoo noodig, wordt door de centrale afdeeling eene korte nota gesteld van vraagpunten, welker beantwoording door de leden in de afdeelingen op de beoordeeling der voordragt invloed kan hebben. — Vervolgens belast de centrale afdeeling een harer leden, of den griffier, met het opmaken van een verslag, hetwelk, benevens de antwoorden en ophelderingen van de zijde der Regering, weder in de afdeelingen wordt gebragt. — Na dit tweede onderzoek, wordt van de zijde van de centrale afdeeling, in voege voormeld, een tweede verslag opgemaakt, waarover door de Kamer in het openbaar wordt beraadslaagd.

Bij het nieuwe reglement, hetwelk van veel meerderen omvang is dan het thans bestaande, wordt voorts in verschillende aangelegenheden voorzien. Voor de commissie tot het opmaken van het ontwerp van een adres van antwoord op 's Konings aanspraak wordt door elke der vijf afdeelingen een harer leden benoemd, terwijl bij het reglement verder is bepaald, dat de beraadslagingen daarover in eene vergadering met geslotene deuren zullen worden gehouden. — Ten aanzien van het houden van vergaderingen met gesloten deuren, is in het algemeen voorgeschreven, dat de Kamer den leden geheimhouding, omtrent het in dezelve verhandelde, zal kunnen opleggen.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft, in hare zitting van heden, hare werkzaamheden hervat, en de ontwerpen van wet ontvangen, en aan hare afdeelingen verzonden, welke door de Tweede Kamer in den laatsten tijd zijn aangenomen.

Men verneemt, dat de heer *Collot d'Escury* zich tot de Provinciale Staten heeft gewend, met verzoek om bij de aanstaande verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, niet meer in aanmerking te komen.

Van den 2den. Z. M. heeft tot ridders der orde van den Nederl. Leeuw benoemd de heeren: *A. L. W. H. Bloemarts*, burgem. der stad Weert en not. aldaar; *H. Janssen*, R. C. Pastoor der 1ste klasse te Weert; *J. R. Lemmens*, burgem. der gem. Geleen; en *J. F. C. Gericke*, op Java.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is heden beraadslaagd over het ontwerp van wet op het Notaris-ambt. Nadat onderscheidene leden over het ontwerp het woord gevoerd hadden, is hetzelve door Z. Exc. den minister van justitie breedvoerig verdedigd en toegelicht. Ter stemming overgegaan zijnde, is het ontwerp *aangenomen* met eene meerderheid van 43 tegen slechts 9 stemmen. Tegen hebben gestemd, de heeren: *Hooft*, *van Golstein*, *Anemaet*, *Rijckevorssel*, *Romme*, *Uytwerf Sterling*, *Gouverneur*, *Repelaer* en *Warin.*

LEEUWARDEN, *den 4 Julij.* Op last van Z. Exc. den Minister van Financiën, is ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat met 1°. Junij jl. de vrijstelling tot het nemen van binnenlandsche paspoorten voor het in zijdelingsche, binnenwaardsche, of uitgaande rigting vervoeren van beddentijk, gemaakt goud en zilver, hoeden, nieuwe mans- en vrouwen kleederen, kousen, mutsen, enz., kanten en tulen, modewaren, papier, passementwerk, en verdere daarmede verwantte artikelen, binnen de tweede linie van toezigt, is opgeheven, zoodat alle zoodanige goederen, waarvan het regt een gulden te boven gaat, niet zonder begeleiding van zoodanig paspoort zullen mogen worden vervoerd, op straffe en boeten als deswege zijn bepaald.

Men verneemt dat de vragen, welke van Regeringswege, nopens de aanhangige ontwerpen van wet, betrekkelijk het stem- en kiesregt, aan de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten Generaal gedaan zijn, in de sectiën tot het stellen van eenige andere vragen en het veranderen der door het Gouvernement ontworpene, hebben aanleiding gegeven, en dat die vragen reeds beantwoord zijn. Men verneemt, dat de leden van de Kamer vrij eenstemmig van oordeel zijn geweest, dat de heerlijke regten hier te lande als afgeschaft moesten worden beschouwd. Ook vermeent men, dat aan de Staten der Provinciën onderscheiden vragen gerigt zijn, die met de vaststelling van de bedoelde voordragten van wet, ten opzigte van het stem- en kiesregt, in verband staan, bepaaldelijk wat aangaat den voor elke stad te bepalen census en de veranderingen, welke in het getal leden, die voor elken stand in de Staten van het Gewest zullen zitting nemen, zullen komen. Eerst na het ontvangen der antwoorden, daartoe betrekkelijk, zal er aan de vervaardiging van nieuwe voordragten van wet worden gedacht, die alsdan in de aanstaande zitting der Kamers waarschijnlijk zullen worden aangeboden.

In de antwoorden der voorstellen op de bedenkingen, welke in de afdeelingen der Tweede Kamer gemaakt zijn, ten aanzien van het ontwerp tot bekrachtiging der met de Ned. Handelmaatschappij geslotene contracten, zeggen de voorstellen onder anderen, dat zij met grond de hoop koesteren, dat noch de Eerste Kamer, noch de Regering zelve eenig bezwaar vinden zal in het op deze geleidelijke wijze finaal beëindigen van een verschil, met die gewigtige belangen verbonden. De voorstellen vermeenen, dat gelijk iedere overeenkomst met gemeen overleg der contracterende partijen kan veranderd of gewijzigd worden, dit evenzeer met de hier bedoelde contracten in het vervolg zal kunnen plaats hebben, met dit eenige onderscheid, dat, wanneer nader in deze overeenkomsten veranderingen zullen noodig geacht worden, deze niet dan na gemeenschappelijk overleg tusschen de Regering en de Staten Generaal, met de Ned Handelmaatschappij, zullen kunnen worden tot stand gebragt.

Den 27 Junij, is te Groningen, na afgelegd examen en het verdedigen van verloskundige stellingen, tot *Doctor in de Vroedkunde* bevorderd, de heer *H. M. Scrinerius*, med. doct te Bolsward.

Op Vrijdag den 8 Julij aanstaande, zal er eene zonëclips zigtbaar zijn, en wel de schoonste, welke men in eene geheele eeuw heeft kunnen opmerken. Slechts het dertigste gedeelte der zonneschijf zal door de maneschijf vrijgelaten worden. Zij zal aanvangen des ochtends te 5 uren, 9 minuten en 19 seconden, om te eindigen te 7 uren, 4 minuten en 7 seconden. Zij zal zigtbaar zijn in geheel Europa, Azië, Noord-Afrika en in het Noorden van Nieuw-Holland. De zon zal totaal verduisterd te zien wezen in Portugal, Spanje, Zuid-Frankrijk, Noord-Italië, Oostenrijk, Hongarijë, Rusland en Azië.

Uit eene begrooting, door den heer *Baillie* in het Engelsch Lagerhuis gemaakt, blijkt, dat de oorlog in Indië aan Engeland nu reeds meer dan 15,000,000 ponden sterling (*f* 180 000,000) heeft gekost, en dit voor een distrikt, zoo als de spreker zich uitdrukte, waarvan de opbrengst jaarlijks de 300,000 ponden sterling niet te boven gaat.

BUITENLANDSCHE SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Binnengekomen: Den 28 Junij het tjalkschip *Wilhelmina Hendrika*, kapt. T. J. Smit, van Newcastle; het kofschip *Martha Alida*, kapt. K H. Plukker, van Cockenzie. — Den 29 dito de kofschepen *Concordia*, kapt. J. H. Cappen,

van Larwich, *Vr. Antje*, kapt. B. D. de Grooth en *Egbertus*, kapt. K. H. Bakker, beide van Christiaansand. — Den 30 dito de kofschepen *de jonge Dirk*, kapt. H. E. Vos, van Nerva en *Wilhelmina*, kapt. R. K. Visser, van Larwich; de tjalkschepen *Gustaaf*, kapt. A. H. Oldenburger, van Charlestown en *de Vr. Johanna*, kapt. G. H. Drewes, van Hamburg. — Den 2 Julij het schonerschip *Friends*, kapt. W. Cousins, van Londen.

Uitgezeild: Den 29 Junij de kofschepen *de Broeders*, kapt. H. J. Fijn, *Anna Margretha*, kapt. H. H. Naatje, *Elisabeth Maria*, kapt. H. B. Drok, *Catharina Elisabeth*, kapt. T. J. Reus, *Maria*, kapt. H. H. Ebes, alle vijf naar Noorwegen, *Josina Wilhelmina*, kapt. M. J. Regoort, naar de Oostzee en *de Goede Welvaart*, J. F. Peper, naar Noorwegen. — Den 30 dito de kofschepen *Zeldenrust*, kapt. G. A. Jonkhof, naar Noorwegen en *Hendrina*, kapt. J. J. Buiten, naar Schotland; het brikschip *Alexandrina*, kapt. C. K. Vagt, naar de Oostzee; het barkschip *Argo*, kapt. C. Haagensen, naar Noorwegen; het galjootschip *Wellington*, kapt. M. J. Zeeman, op avontuur; de schonerschepen *Flora*, kapt. John Manning en *Northam*, kapt. T. R. Botson, beide naar Londen. — Den 1 Julij de brikschepen *Natten*, kapt. H. Melson, naar Noorwegen, en *Livelij*, kapt. J. Johnson, naar Engeland. — Den 2 dito het schonerschip *Gipsij*, kapt. J. Davis, naar Engeland.

MENGELWERK.

GESCHIEDENIS VAN FRIESLAND.

Wij achten het een gelukkig verschijnsel, dat er van tijd tot tijd kundige mannen zich onledig houden in eene wezenlijke behoefte te voorzien, betrekkelijk de Vaderlandsche Geschiedenis, welke behoefte zoodanig is gevoeld, dat zelfs de pogingen bij het Gouvernement om tot de Archieven te worden toegelaten, met een' onverwachten uitslag zijn bekroond. Niet alleen dat men kisten en kassen opende, welke jaren aan een gesloten bleven, als bevattende zij zoodanige Staatsgeheimen, waarvan de ontdekking de grootste heiligschennis zoude geweest zijn, maar onze voormalige Koning gaf zelfs aan den Heer GROEN VAN PRINSTERER volmagt de belangrijke Correspondentie der verschillende Leden van zijn roemruchtig Stamhuis in het licht te geven ten dienste der Historie. Een maatregel des te opmerkelijker, daar die verzameling niet betrof de officieele, maar de bijzondere briefwisseling der Prinsen en Prinsessen en alle Leden van het Huis van Oranje onderling, en die met andere Vorsten, Vorstinnen en van vele Staatsmannen. Dit getuigt dus en voor de loijaliteit der bezitters en voor het eerlijk karakter der schrijvers! Wat de geschiedenis hierbij gewonnen heeft kan elk beoordeelen, die slechts een oog in het aantal uitgegeven deelen dezer Correspondentie heeft geslagen.

De aanstelling van gewestelijke Archiefbewaarders, die in verband staan met den Rijks-Archivarius, was weder een groote stap voorwaarts, waarvan de werken van sommigen de voldoende blijken dragen. Ook in dit Gewest was die voorziening noodig, waarom de Staten van Friesland zulks den Heer VAN LEEUWEN opdroegen, als erkend beoefenaar der geschiedenis, wiens uitgegeven werken, zijne bewezene diensten aan de Provincie en derzelver ingezetenen, de organisatie van het Archief van het voormalig Friesche Hof over drie eeuwen, en meerdere nuttige werkzaamheden, de keuze der Staten wettigden en eene belooning schonk voor goeden arbeid.

In den jare 1827 na de voltooijing van de beschrijving over den Watervloed in Friesland, wenschte de Heer VAN LEEUWEN eene geschiedenis te geven van dat Gewest, van den vroegsten tijd tot op den tegenwoordigen (waarvan het Prospectus in de *Mnemosijne* van den Heer TIJDEMAN is opgenomen en aanbevolen), dan destijds vond dit plan geene ondersteuning bij de Staten, en daar de Ontwerper zich niet gaarne aan de schade bij mogelijke mislukking wagen, uoch, zoo als men zegt, voor den winkel wilde werken bleef het goede voornemen zonder gevolg. Intusschen zijn wij vijftien jaren ouder geworden en hebben nog beter dan toen de nuttigheid niet alleen, maar wel degelijk de noodzakelijkheid van eene Friesche Geschiedenis leeren beseffen. Wij bezitten toch niets dan Oude Kronijken, waaraan men nu nog, hoe ook door knappe mannen bestreden, bijna alle geloofbaarheid ontnemen wil, en waarvan een critiek, dat de zuivere toets houden kan, zeer belangrijk zou wezen. FOEKE SJOERDS schreef tot de helft der XV eeuw en heeft ook vele gebreken; het *Charterboek* bevat uitmuntende bouwstof, maar is geene Historie; het Provinciaal Archief is, schoon veel verloren ging, nog rijk in oorkonden en manuscripten, terwijl door de geheele Provincie eene massa van bruikbare papieren en gewigtige stukken aanwezig zijn, die men ook reeds gereedelijk ten dienste der Geschiedenis afstaat, of ten gebruike geeft. Hiervan hebben de Heeren VAN HALMAEL en Jonkheer DE HAAN HETTEMA, die met volhardenden ijver het door hen bewerkt wordende *Wapenboek* voor Friesland weldra zullen voltooijen, naar wij tot ons genoegen vernemen, vele bewijzen ontvangen. Alzoo is het niet te verwonderen dat de Heer VAN LEEUWEN, hoe wel vroeger niet naar begeerte kunnende slagen, thans het als een zijner eerste pligten beschouwt, voor den roem van Friesland, voor de handhaving van de eer der Friesche letteren en voor de wetenschappen in 't algemeen de pen op te vatten, om tevens onder medewerking van andere kundige Friezen, welke ook reeds dit belang hebben voorgestaan, eene Geschiedenis van dit Gewest voor te bereiden en eene betere van het Vaderland te helpen vervaardigen, dan wij tot heden bezaten.

In dien geest hebben wij opgevat het bij den Boekhandelaar SURINGAR uitgegeven *Prospectus*, dat naar wij hopen, ja wij zouden durven zeggen, dat wij verwachten, wel algemeenen bijval vinden zal, daar toch Friesland niet voor andere Provincien wil achter staan, wanneer het de bevordering van nuttige zaken geldt. Wij bevelen, dus gaarne de onderneming aan de aandacht van elk, wien het lezen een lust en het weten eene behoefte is. Hebben wij de zaak wel begrepen dan wordt het geen lectuur uitsluitend voor geleerden maar ook een boek voor uitspanning. Het plan is omschreven in het volgend

PROSPECTUS.

Tot de zamenstelling eener volledige geschiedenis van ons Vaderland, is de naauwkeurige kennis van die der gewesten afzonderlijk, voor den algemeenen Historieschrijver onmisbaar. Het gebrek aan die kennis is de oorzaak, dat onze geschiedenis, door vroegere Schrijvers bearbeid, voor veel verbetering en volmaking vatbaar is; vooral geldt dit ten opzigte van onze provincie, die in de rij der gebeurtenissen soms geheel niet, soms van ter zijde wordt vermeldt, als ware zij zonder invloed of medewerking geweest op het lot van den Staat en den loop der tijden. Vele echte bronnen waren ook sinds lange jaren onbekend, en de toegang daartoe bleef gesloten. In onzen leeftijd evenwel is men eene groote schrede gevorderd, en zelfs door het Gouvernement daarin krachtdadig ondersteund.

Kundige mannen hebben reeds aanzienlijke bijdragen geleverd tot bouwstof voor het geheel, en tot betere kennis der gedeelten. Wij vleijen ons, dat elke welgemeende poging tot uitbreiding van algemeene kundigheden, en om met den tijd voor uit te gaan, minstens niet zal worden afgekeurd; terwijl wij het pligt achten dat men zijnen tijd en arbeid ten beste geve, wanneer aan lust en ijver het vooruitzigt verbonden is op bekwame middelen en goede medewerking.

Tot bevordering dus van het algemeene doel, wenschen wij een TIJDSCHRIFT zamen te stellen, welks inhoud zich zal bepalen tot de *Geschiedenis van Friesland*, met alles wat daarmede in verband staat, zoo wel in betrekking tot de overige gewesten, als tot het Vaderland in het algemeen. Om hetzelve echter door verscheidenheid van belangrijke onderwerpen voor velen nuttig en aangenaam te maken, zal het tevens dienen tot mededeeling van merkwaardige bijdragen, ook in andere takken van wetenschap, en hetgeen tot den Koophandel en Landbouw behoort.

Het zal, onder den titel van BIJDRAGEN VOOR DE GESCHIEDENIS VAN FRIESLAND, worden uitgegeven, in stukjes van vijf of zes vellen druks, vier malen in het jaar (met dezelfde letter als de aankondiging). Dezelve zullen dus jaarlijks een boekdeel van 20 tot 25 vellen uitmaken, berekend tot den prijs van 15 cent het vel. Afbeeldingen, die nu of dan gevorderd mogten worden, zullen naar billijkheid worden gesteld. Het eerste gedeelte van dit Tijdschrift zal bevatten eene uitvoerige schets van het leven en bedrijf van onzen beroemden Landgenoot MENNO VAN COEHOORN, tot welker bewerking mij ten dienste stonden vele nog onbekende stukken, waarvan eenigen achter de levensschets zullen worden medegedeeld.

Van eene gunstige inteekening zal het afhangen of dit plan ten uitvoer wordt gelegd. Wij hopen evenwel ter wille der goede zaak, die wij voorstaan en waarvoor wij alles over hebben, dat dezelve door velen moge worden ter harte genomen.

Leeuwarden, Mei 1842. — J. VAN LEEUWEN, *Griffier van het Provinciaal Geregtshof van Friesland.*

De Schrijver moge bij deze en verdere ondernemingen ten behoeve van dit Gewest, hetwelk hem zoo zeer ter harte gaat, zoodanig eene aanmoediging ondervinden, waardoor hij, naar het voorbeeld van den beroemden verzamelaar van het Friesch Charterboek, in staat worde gesteld, den Lande vele nuttige diensten te bewijzen.

L., den 1 Julij 1842. — B.

ZONSVERDUISTERING van den 8 Julij 1842.

Volgens de ecliptische tafelen van *de Kanter* vindt men op dezen tijd de middel nieuwe Maan des nachts ten 12 ure 43 min. middelbaren tijd, en dien der ware nieuwe Maan of conjunctie *in den loopkring* des morgens ten 7 ure 26½ min., berekend op de poolshoogte van Leeuwarden 53° 11′, hebbende de Zon 22° 32½′ noorder declinatie; — maans afnemende noorderbreedte 27′,82; — maans uurloop 36′,52; — zons uurloop 2′,38; — maans winst 34′,14; — maans horizontale parallaxis 59′,94; — zons horizontale parallaxis 0′,14; — maans ½ middellijn 16′,37; zons ½ middellijn 15′,76; — den hoek van den conjunctie-cirkel met den breedte-cirkel ten Oosten, en dien van den maansweg met de loodlijn op den conjunctie-cirkel en boven de loodlijn 2° 51′; — den straal der projectie 59′,80; — en den standhoek 6° 40′ ten Oosten van den meridiaan.

Uit de figuur, volgens deze berekening ontworpen, blijkt, dat het begin der verduistering zal plaats hebben ten 5 ure 17 min.

Het midden ten 6 ure 13 min.

Het einde ten 7 ure 10 min.

Eerste raking der randen van Zon en Maan op 60° beneden het toppunt der Zon ten Westen.

Laatste raking op 151° beneden het toppunt der Zon ten Oosten.

De middelpunten van Zon en Maan hebben dezelfde hoogte ten 5 ure 59 min.

De Maan komt in den vertikaal der Zon ten 6 ure 26 min.

Grootte der verduistering 9½ duim van de middellijn der Zon aan de Zuid-West-zijde, en de ware grootheid 0,75 van de zigtbare oppervlakte der Zon.

Zons hoogte boven den gezigteinder bij het begin der verduistering 11°, bij het midden 19°, en bij het einde 27½°.

K. MOEZELAAR.

** Heden overleed na eene ziekte van 7 dagen, onverwachts, in den ouderdom van 46 jaren, mijne geliefde VROUW KLAASKE T. RIENKS, mij nalatende 9 Kinderen.

Oudebildtzijl, den 30 Junij 1842. R. SCHUILING.

** Heden ten huize onzer Moeder, Mejufvrouw MEUMA, werd ons onderhaat diep bedroefd, door het afsterven van ons eenigst Kind ANNA JOHANNA MARIA, in den ouderdom van ruim negen maanden; eene ongesteldheid van slechts weinige uren maakte een einde aan haar, voor ons zoo dierbaar leven.

Harlingen, den 1 Julij 1842.
JOHs. MEIJER Jr.
R. MEIJER, geb. HOBBES.

Eenige kennisgeving.

NIJEHASKE, den 2 Julij 1842. God nam heden ons jongste Kind en eenigst Zoontje tot Zich, slechts 15 maanden mogten wij ons in zijn bezit verheugen.
T. PIJTTERSEN.
A. PIJTTERSEN, geb. HAGA.

** Heden morgen overleed ons eenig geliefd Kind MARIA MARGRETA, na eene hevige ongesteldheid van slechts weinige dagen, in den ouderdom van ruim 14 maanden.

Sneek, den 3 Julij 1842.
PIETER v. D. FEER Cz.
L. IJ. SCHILSTRA.

PS. Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

De BOTER te Leeuwarden, den 1 Julij 1842, *f* 31,00 à *f* 33,00.
GROVE KAAS *f* 16,50 à *f* 20,50.
BOTERPRIJZEN, bedongen door het *FRIESCH GENOOTSCHAP van Proefondervindelijken Landbouw.*
LEEUWARDEN, Vrijdag den 1 Julij 1842: Puik Boter *f* 33,00.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, den 2 Julij 1842.

NEDERLAND.		Gebl.	
Werk. Schuld 2½ pCt.	52		
Dito dito..... 5 »	100 15/16	101	100 15/16
Rest. Uitg. dito........			
Kansbilletten			
Amortis. Synd. 4½ pCt.	93 7/16	93½	93 7/16
Dito dito .....3½ »	76½		
Handel-Maats. 4½ »	150⅝	150¾	150⅝
O. I. Leening 5 »	99½	99¾	99¼
Aand. Rijn Spoorw....			
Dito Haarlemmer......			
Dito Rotterdam.......			
Haarl. Meer... 5 pCt.			
SPANJE.			
L.b. *Ard.* van 85 £ 5 pCt.	18 13/16	18 13/16	18¾
Ardoins Coupon..	25⅜		
Passive...............			

RUSLAND.	Gebl.
1798, 1816.... 5 pCt.	106½
1828, 1829.... 5 »	106
1831, 1833.... 5 »	
Dito bij *Hope*.. 4 »	89½
Inschr. in Assig. 6 »	
Certifi. van dito 6 »	70½
AMERIKA ... .. 6 »	
Dito...... ... 5 »	
POLEN.	
Aand. met Lot. fl. 500 *f*	
OOSTENRIJK.	
Metaliek....... 5 pCt.	
Dito .... 2½ »	
W.-B. bij *G. & Co* 5 »	
BRAZILIE.	
Obl. te Lond. 5 pCt. 66	66½

Napels, Cert. bij *Falconnet & Co.* 100; Columb. 2de van 100 £ 14½; Mexico van 100 £ 35, ⅛.

Hollandsche fondsen waren over het algemeen goed prijshoudend. Sommige derzelve, inzonderheid beide Syndikaat, waren zelfs tot iets verbeterde koersen te plaatsen.

Spaansche blijven op de lagere notering van Antwerpen iets meer aangeboden. Mexikanen waren zeer flaauw op een, zoo men zeide, per duif ontvangen lager merk van Londen van eergisteren.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN HENNAARDERADEEL, roepen bij deze op de Hervormde Floreenpligtigen van den Dorpe *Oosterend*, om te compareren in de Dorpskerk aldaar, op Maandag den 11 Julij e. k., des voormiddags ten elf ure, om te delibereren en te besluiten over een door de Kerkvoogden te doen voorstel, betrekkelijk eene ruiling van een stuk Lands aan de Kerkvoogdij aldaar toebehoorende.

Wommels, den 22 Junij 1842.
Grietman en Assessoren voornoemd,
I. F. VAN EIJSINGA.
Ter ordonnantie van dezelven,
R. BINKES.

PUBLIEKE VERKOOPING.

De Notaris J. C. MANN, residerende te Workum, zal op autorisatie der Regtbank van het arrondissement Sneek, publiek bij strijk- en verhooggeld, aan de meestbiedenden presenteren te verkoopen:

STRIJKGELD f 50.

Ten Eersten: Eene uitmuntende zoo goed als nieuw en ruim beklantte HUIZINGE en BAKKERIJ, staande en gelegen op het allerneringrijkste der stad Workum, en aldaar gekwoteerd met wijk D, nummer 44, in het Kadaster bekend onder sectie A, nummers 108 en 1238, hebbende eene inhoudsgrootte van 10 roede 84 el, door *Jan van der Laan* laatst als eigenaar bewoond geweest, doch met den dood ontruimd, en drie weken na de finale toewijzing vrij te aanvaarden.

STRIJKGELD f 25.

Ten Tweeden: Eene HUIZINGE en BAKKERIJ, staande en gelegen te Workum, en aldaar gekwoteerd met wijk D, nummer 82, in het Kadaster bekend onder sectie A, nummers 168, 169 en 170, hebbende een inhoudsgrootte van 15 roede 70 el; wordende thans door *Wijtze Sjerps de Jong* als huurder bewoond, en op den 12 Mei 1843 vrij te aanvaarden.

Wie gading hieraan maken, komen op Vrijdagen den 8 Julij 1842 bij de beschrijving, ten huize van *Kornelis Gatzes IJntema*, Kastelein in de Gouden Leeuw te Workum, en op den 22 Julij daaraanvolgende, ten huize van *Anne Jelles Hoekstra*, Societeithouder te Workum, telkens des namiddags ten twee ure, en koopen op Conditiën, die alsdan zullen worden voorgelezen, en inmiddels te vernemen zijn ten Kantore van bovengenoemden Notaris.

De Notaris WIJMA, te Harlingen, zal aldaar, op Zaturdag den 9 Julij 1842, 's avonds 6 uren precies, in de Aardappelbeurs van *Buwalda*, publiek verkoopen op *afbraak:* Eene HUIZINGE, tot gemakkelijk vervoer zeer gelegen, staande aan de Voorstraat te Harlingen, op den hoek der St. Odolphisteeg, wijk E, no. 35, tegenwoordig nog bij *Adam Nathan Cohen* bewoond; te aanvaarden den 13 Julij 1842.

HOOI-BOELGOED.

MR. C. WIERSMA, Notaris te Leeuwarden, zal, op Maandag den 11 Julij 1842, des namiddags ten 3 ure, ten huize van *K. Swart*, te Wijtgaard, publiek verkoopen.

Het GRASGEWAS van ongeveer 3 bunder 48 roede uitmuntend Greidland, onder Wirdum; te bevragen bij *Melle Meintes Miedema*, Landbouwer onder Wirdum; en zulks in 3 perceelen.

NB. Het Hooi zal, indien de Kooper zulks verkiest, door den Verkooper, zonder kosten op de Wal aan den Sneeker Trekweg, worden geleverd.

ISAAC TELTING, Notaris te Franeker, zal, op Maandag den 11 Julij 1842, des namiddags om 1 uur precies, ten huize van *H. Molenaar*, te Franeker, in boelgoed verkoopen:

De ROGGEVRUCHT van 2 bunder 20 roede, en de WEITVRUCHT van 1 bunder 46 roede Bouwland, gelegen onder Peins, en behoorende tot de Zathe door *Jan Jonkes de Vries* gebruikt geweest.

Maandag den 11 Julij 1842, des namiddags 2 uur, in de Herberg de Prins te Franeker, verkooping van 2 bunder 70 roede HAVER, en van 1 bunder AARDAPPELS, in perceelen, te velde staande op de landen van *Pieter H. Bollema*, onder Franeker, en bij dezen te bevragen; — voorts van een zesjarig zwart RUINPAARD, mak en bereden, van eene melke en eene vare KOE, van 8 LAMMEREN, — en eindelijk van het HOOI en van het NIEUWGRAS op twee stukken land, te zamen 6 bunder, gelegen in de Dongjumermeer voor den Driesprong onder Tzummarum.

BESTE AFBRAAK.

L. HARMENZON, Deurwaarder te Leeuwarden, zal, op Vrijdag den 8 Julij 1842, voor den middag om 9 uur, in het Zaalland aldaar, verkoopen: Eene groote partij AFBRAAK, afkomstig uit Heeren Huizingen; en onder anderen bestaande in Deurkozijns en Bedschuttingen met Deuren, Schuifkozijns met Ramen, Schoorsteenmantels, Steenen Dorpels met Neuten enz.; liggende het Zaalland voornoemd, ter bezigtiging.

Zaturdag den 16 Julij 1842, des namiddags ten 3 ure, in de Herberg te Wijnaldum, verkooping van 1½ bunder best KOOLZAAD, in 2 stukken, en van 1 bunder VLAS, te velde staande op de Zathe te Wijnaldum, laatst bij de Erven *Ruurd Tjerks Bangma* gebruikt geweest.

De Notaris O. B. OEBERIUS, te Sint Anna Parochie, zal, op Dingsdag den 12 Julij 1842 provisioneel, ten huize van *S. Antonides*, en op Woensdag den 20 Julij aanvolgende finaal, ten huize van *P. Schaaff*, te Sint Jacobi Parochie, telkens des namiddags te 4 uren, bij strijk- en verhooggeld, de zes eerste perceelen op regterlijke autorisatie, presenteren te verkoopen:

1. Eene hechte HUIZINGE, gekw. met no. 272, met van ouds beklantte florisante BIERBROUWERIJ en TAPPERIJ, genaamd *de Boom*, met ACHTER-ERVE, BLEEK en AANBEHOOREN, benevens afzonderlijke SCHUUR en STALLING, staande en gelegen op het Zuideinde van het Gebuurte Sint Jacobi Parochie, sectie C, nos. 262 en 263, bewoond en in gebruik geweest bij wln. *D. M. Jongerhuis.*
2. Eene HUIZINGE, no. 291, met ERVE, BLEEK en verder TOEBEHOOREN, genaamd *het Bikkers Eiland*, staande en gelegen op het Zuideinde te Sint Jacobi Parochie, sectie C, no. 498.
3. Een stuk best BOUWLAND en HOVINGE, genaamd *het Eiland*, gelegen ten Zuiden van en onder Sint Jacobi Parochie, sectie C, nummer 496, groot 20 roede 30 el, en nummer 497 groot 72 roede 10 el.
4. Een stuk best BOUWLAND, gelegen ten Zuid-Oosten van en onder Sint Jacobi Parochie, sectie C, no. 522, ter grootte van 65 roede 30 el, en no. 523 ter grootte van 23 roede 90 el.
5. DRIE VIERDE GEDEELTEN van den EIGENDOM en EEN VIERDE GEDEELTE in het VRUCHTGEBRUIK, van een stuk BOUWLAND, gelegen ten Zuiden van en onder Sint Jacobi Parochie, sectie C, no 332, ter grootte van 1 bunder 62 roede en 60 el.
6. Een stuk uitmuntend GREIDLAND, gelegen ten Oosten van den Zuiderweg onder Sint Jacobi Parochie, sectie C, no. 474, ter grootte van 97 roede 90 el.
7. Een stuk dito GREIDLAND, gelegen aldaar, sectie C, no. 473, ter grootte van 1 bunder 13 roede 50 el.
8. Een stuk best BOUWLAND, gelegen aldaar, sectie C, no. 472, ter grootte van 76 roede 90 el.

Alles meerendeels nagelaten door genoemden *D. M. Jongerhuis.*

Te aanvaarden: het 1ste perceel dadelijk na de finale toewijzing, het 2de perceel den 12 Mei 1843, en de Landen na het rispen der Vrucht in dit jaar.

Breeder omschreven bij Biljetten, te bekomen bij den Notaris.

De Curator in het faillissement van JOHANNES KLAZES WERKHOVEN, te Berlicum, heeft de rangschikking der Crediteuren in gezegd faillissement met de bewijzen ter Griffie der Arrondissements Regtbank te Leeuwarden nedergelegd, om aldaar gedurende 14 dagen ter inzage van een ieder te verblijven, overeenkomstig art. 864 van het Wetboek van Koophandel.

Leeuwarden, den 5 Julij 1842.
Mr. C. M. A. SIMON VAN DER AA,
Procureur.

OPROEPING.

Alle degenen die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan KLAAS IJMES VAN DER VALK en IJNKE SJOERDS MEINSMA, Echtelieden te IJtens, worden verzocht, daarvan vóór of op den zesden Julij aanstaande, *franco* op- en aangave of betaling te doen aan

IJtens, den 24 Junij 1842.
R. T. ZIJLSTRA,
Onderwijzer te IJtens.

Friesche Stoomboot-Maatschappij.

De Directie dezer Maatschappij, brengt ter kennis van het Publiek, dat de geregelde dienst, tusschen AMSTERDAM en de LEMMER, met het nieuw gebouwde Stoom-Vaartuig *Willem de Tweede*, eenen aanvang zal nemen op Maandag den 4 Julij 1842, en voorts continueren telken Maandag, Donderdag en Zaturdag, des morgens ten 7 ure van *Amsterdam*, en des namiddags ten één ure van de *Lemmer.*

Deze dienst staat in onmiddellijk verband met die der Friesche Meer- en Kanaal-Stoomboot-Maatschappij over *Sneek* naar *Leeuwarden.*

Nadere inlichtingen kunnen worden bekomen ten Kantore der Directie in de *Lemmer*; van den Heer J. MEIJERINK, Agent in de Nieuwe Stads Herberg te *Amsterdam*; zoo mede bij de onderscheidene Agenten der Friesche Meer- en Kanaal-Stoomboot-Maatschappij, binnen de provincie Vriesland.

Lemmer, den 27 Junij 1842.
De Directeur;
WAUBERT DE PUISEAU.

De Ondergeteekenden maken aan Stadgenooten en Buitenlieden bekend dat zij verhuisd zijn uit de Amelandsstraat, en thans wonen in de Sacramentstraat, schuinsch over de Israëlitische Kerk, en koopen BEENDEREN, VODDEN, IJZER, KOPER, LOOD, enz. Besteden als voorheen de hoogste prijzen en beloven als vroeger eene prompte behandeling. Verzoeken verder ieders gunst en recommandatie.
S. M. DE BEER EN M. DE VRIES.

Leeuwarden, den 4 Julij 1842.

De Ondergeteekende maakt hiermede bekend, dat hij eigenaar geworden is van eene SMEDERIJ, en welke door hem reeds is aanvaard, staande op de Noorderhaven, wijk C, no. 190; vroeger met succes door *J. J. Faber* gedreven. Deze Smederij door hem zullende worden voortgezet, recommandeert hij zich ten vriendelijkste, zoo wel in het maken van Scheepswerk als anderzins.

Harlingen, den 2 Julij 1842.
P. HAMSTRA.

BILLARTPARTIJ.

Met consent van den Edel Achtbaren Heer Grietman van Menaldumadeel, gedenkt de Kastelein D. J. BOSMA, te Berlikum, op Donderdag den 7 Julij 1842, te laten Verbillarten: *Een fraai GOUDEN ZAK-HOROLOGIE* tot Prijs en *eene ZILVEREN ZAK-TABAKSDOOS* tot Premie.

Heeren Liefhebbers worden vriendelijk uitgenoodigd des namiddags ten één ure bij de loting present te zijn, om met spelen een aanvang te maken.

SCHIJFSCHIETEN.

Met vereischte permissie gedenkt P. W. DE VRIES, Kastelein in de Herberg Etna, bij Harlingen, op Zaturdag den 9 Julij e. k. te doen Verschijfschieten; *Een fraaije ZILVEREN PRIJS en PREMIE*; waartoe alle Liefhebbers worden uitgenoodigd zich 's namiddags vóór 2 uren aan te melden.

LEES HIER.

De HARDDRAVERIJ te Kollum blijft op uur en dag zoo als bepaald is, doch er zullen geene Paarden welke een Prijs van Koningswege aangeboden hebben gewonnen, worden toegelaten.

)o( )o( )o(Een BAKKERSKNECHT, zijn werk geheel of ten deele verstaande, kan dadelijk werk bekomen bij de Erven R. L. STEENSMA, te Workum. Brieven franco.

)o( )o( )o(Een bekwaam KOEKBAKKERS BEDIENDE, niet onbekwaam in het Banketbakken en Panwerk, zag zich liefst met primo Augustus e. k. geplaatst. Van goede getuigschriften voorzien. Adres met franco brieven bij den Boekverkooper J. RÖMELINGH, te Groningen, onder letter K.

*** *Op heden is in alle Boekwinkels verkrijgbaar:*

NATUURKUNDIGE BESCHOUWING
VAN
HET HUWELIJK,
IN BETREKKING TOT
DE ZEDELIJKHEID, DE BEVOLKING EN DE GEZONDHEID, BENEVENS EENE
aanwijzing van alle voorwaarden en vereischten, welke tot en in hetzelve gevorderd worden.

Naar het Fransch, volgens de beroemde Hoogleeraren BUFFON, VIREY, MARC en RICHERAND, doch hoofdzakelijk volgens

J. B. BOUSQUET,

DOCTER IN DE GENEESKUNDE EN IN DE LETTEREN, SECRETARIS EN LID VAN DE KONINKLIJKE AKADEMIE VAN GENEESKUNDE TE PARIJS. *Prijs f 1,25.*

TER LEEUWARDER COURANTDRUKKERIJ.